

ภาคผนวก

ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรบนพื้นที่สูง
แผนงานวิจัย เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตเกษตรกร

โครงการย่อยที่ 2

การคัดเลือก ปรับปรุงสุกรสายพันธุ์แท้ (สายพันธุ์พื้นเมือง) เพื่อให้เหมาะสม
กับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง

กรวรรณ ศรีงาม

ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

12 กันยายน 2560

1

เงื่อนไขของการเลี้ยงบนพื้นที่สูง

ลักษณะการเลี้ยงสุกรบนพื้นที่สูง

2

เงื่อนไขของการเลี้ยงสุกรบนพื้นที่สูง

- อาหารมีคุณภาพต่ำ มีโปรตีนต่ำ มีพลังงานต่ำ
- จำนวนลูกต่อครอกน้อย
- อัตราการเจริญเติบโตต่ำ
- ผู้บริโภคนพื้นที่สูง ต้องการสุกรที่มีสีตัวทั้งตัว
- มีต้นทุนในการเลี้ยงต่ำ

3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์สุกรสายพันธุ์แท้ (สายพันธุ์พื้นเมือง)
 สำหรับใช้เป็นพ่อ-แม่พันธุ์ และสุกรลูกผสมสามสายพันธุ์

4

คัดเลือกพันธุ์ที่มีศักยภาพ

สายพันธุ์	ข้อดี	ข้อด้อย
พื้นเมือง (บนพื้นที่สูง)	มีความทนทานต่อโรค ทนทานต่ออาหารคุณภาพต่ำ มีผิวหึงและขนสีต่ำ ปรับตัวอยู่ในสภาพบนพื้นที่สูง	อัตราการเจริญเติบโตต่ำ ขนาดตัวเล็ก จำนวนลูกต่อครอกต่ำ คุณภาพซากมีไขมันสูง
เหมยซาน	จำนวนลูกต่อครอกสูง มีความเป็นแม่สูง มีสีน้ำตาลแดงเข้มถึงดำ	คุณภาพซากมีไขมันสูง อัตราการเจริญเติบโตต่ำ
คูรีด	อัตราการเจริญเติบโตสูง ทนทานต่อสภาพแวดล้อม คุณภาพซากดี	จำนวนลูกต่อครอกต่ำ มีความเป็นแม่ต่ำ มีผิวหึงและขนสีแดงถึงน้ำตาล

5

วิธีการดำเนินการวิจัย

1) แผนการปรับปรุงและผสมพันธุ์สุกร

1.1 สุกรพันธุ์แท้ : เพื่อใช้เป็นต้นตอพันธุ์สายแม่ในการปรับปรุงพันธุ์ลูกสองสาย

1.1.1 สุกรพันธุ์เหมยซาน 100%

1.1.2 สุกรพันธุ์พื้นเมือง 100%

1.2 สุกรพันธุ์ลูกผสม : เพื่อใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ประสิทธิภาพการผลิต

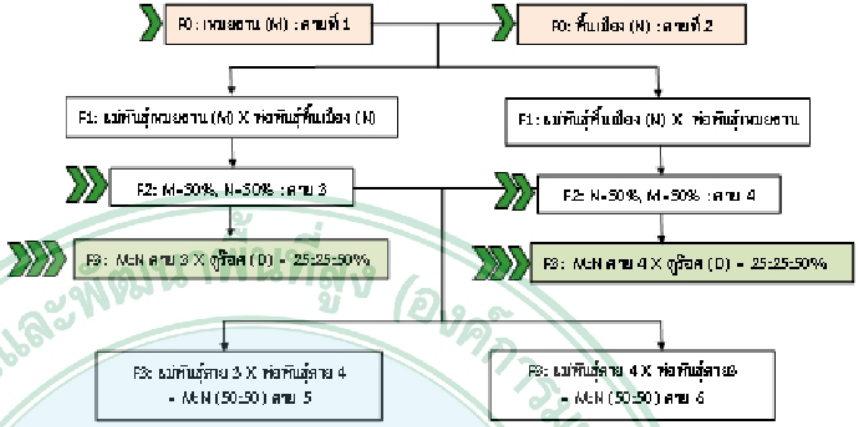
2.2.1 สุกรพันธุ์ลูกผสมสองสาย : เพื่อใช้เป็นสายแม่ ต้องการลูกตกเลี้ยงลูกดี
ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่โภชนะต่ำ

เหมยซาน X พื้นเมือง (50:50)

2.2.2 สุกรพันธุ์ลูกผสมสามสาย : เพื่อการบริโภคเนื้อ ต้องการเจริญเติบโตดีในสภาพโภชนะต่ำ

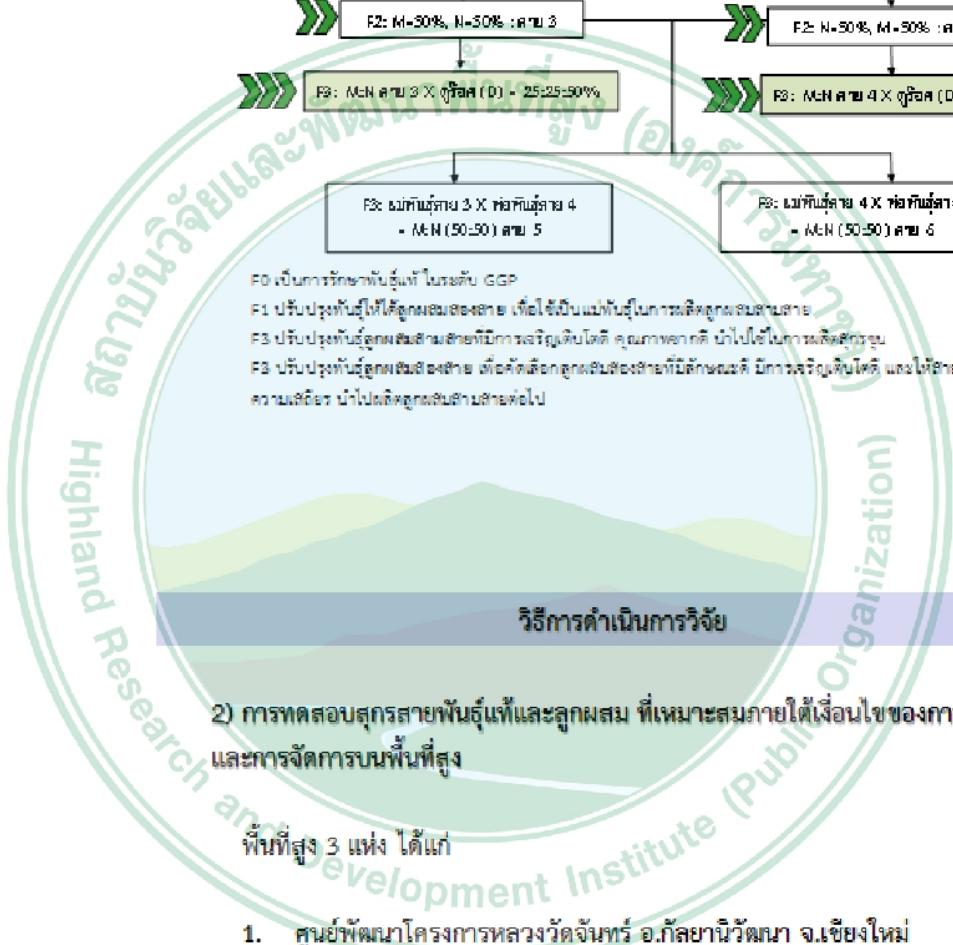

(เหมยซาน X พื้นเมือง) X คูรีด (25:25:50)

6

แผนการผสมพันธุ์เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ในปีที่ 1-3

P0 เป็นการรักษาพันธุ์แม่ ในระดับ GSP
 F1 ปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ลูกผสมสองสาย เพื่อใช้เป็นแม่พันธุ์ในการผลิตลูกผสมสามสาย
 F2 ปรับปรุงพันธุ์ลูกผสมสามสายที่มีการเจริญเติบโต คุณภาพซากดี นำไปใช้ในการผลิตสุกรขุน
 F3 ปรับปรุงพันธุ์ลูกผสมสองสาย เพื่อคัดเลือกลูกผสมสองสายที่มีลักษณะดี มีการเจริญเติบโต แผลงให้สายพันธุ์ที่มีความเสถียร นำไปผลิตลูกผสมสามสายต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

2) การทดสอบสุกรสายพันธุ์แท้และลูกผสม ที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของการเลี้ยง และการจัดการบนพื้นที่สูง

พื้นที่สูง 3 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ อ.ภักดียานิวพัฒนา จ.เชียงใหม่
2. โครงการหลวงม่อนเงาะ ต.สบก่าย อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
3. โครงการพัฒนาที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเปือย ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

ผลการดำเนินการวิจัย

สุกรพันธุ์แท้

สายที่ 1 : แม่-พ่อพันธุ์ **เหมยซาน** 100% เป็นการรักษาให้ได้สุกรสายพันธุ์แท้

แหล่งพันธุ์

- บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ จำกัด
- ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์นครราชสีมา กรมปศุสัตว์

ทั้งหมด 10 ตัว
 - ผู้ 3 ตัว
 - เมีย 7 ตัว

9

สุกรพันธุ์พื้นเมืองแท้

สายที่ 2 : แม่-พ่อพันธุ์พื้นเมือง 100 % เป็นการคัดเลือกและรักษาสายพันธุ์พื้นเมืองที่ดี

- 1) บ้านสันเจริญ อ.พำวงมา จ.ปาน
- 2) ชาวอาซา บ้านอำมาพัฒนา หมู่ 11 ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย
- 3) ชุมชนชาวม้ง บ้านป่าซุ่ม หมู่ 8 ต.บ้านบง อ.หางตง จ.เชียงใหม่
- 4) ชาวกระเหรี่ยง บ้านแม่ยาง หมู่ 2 ต.หัวเมือง อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
- 5) ชาวลาหู่ บ้านปอไครี ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
- 6) บ้านแม่หมีใน ต.หัวเมือง อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
- 7) ชาวเยอ บ้านไร่เยอ (ไร่กลาง) หมู่ 4 ต.หัวเมือง อ.เมือง จ.ลำปาง

ทั้งหมด 37 ตัว

- ผู้ 10 ตัว

- เมีย 27 ตัว

ผลการวิจัย

ประสิทธิภาพสุกรสายพันธุ์ต่างๆ ทดสอบ ณ. ฟาร์มสุกรทดลอง ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ คณะเกษตรศาสตร์ มข.

สายที่	จำนวน (ตัว)	จำนวนตัว นมเฉลี่ย	จำนวนลูก ต่อครอก (ตัว)	อัตราการเจริญเติบโต ช่วง 6 เดือน (กรัม/วัน)	สีผิวหนังและขน
1) แม่เขาน (M) 100%	7	16.5	11.2	352	สีดำทั้งตัวยกเว้นที่เท้าทั้งสี่
2) พื้นเมือง (N)	22	10.3	6.2	361	สีดำทั้งตัว
3) F1:M50, N50%	56	15.6	11.2	378	สีดำทั้งตัว
4) F1:N50, M50%	91	14.7	8.3	334	สีดำทั้งตัว
5) F2:M50, N50%	18	15.8	6.0	337	สีดำทั้งตัว
6) F2: M50, N50%	18	16.0	5.0	342	สีดำทั้งตัว
7) M25%, N25%, D50%	9	15.0	9.0	485	สีดำทั้งตัว

ผลการวิจัย

2. การทดสอบสุกรสายพันธุ์แท้ที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของการเลี้ยง และการจัดการบนพื้นที่สูง

นำสุกรทดสอบ เป็นสุกรสายพันธุ์ **เหมยซาน** จำนวน 4 ตัว สายพันธุ์พื้นเมือง จำนวน 3 ตัว จำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 3 ราย ได้แก่ มีรายชื่อ ดังนี้

- 1) นายดวงคำ มาลาจัน เลขที่ 50 ม.4 ต. เมืองกาย อ. แม่แตง มีลักษณะการเลี้ยงแบบ หมูหลุม (พื้นเมือง 3 ตัว) (เหมยซาน 2 ตัว)
- 2) นายทวี ชัยเลิศ เลขที่ 36 ม.4 ต. เมืองกาย อ. แม่แตง มีลักษณะการเลี้ยงแบบคอกปูน (เหมยซาน 1 ตัว)
- 3) นายประมวล คองตา เลขที่ 1/2 ม.4 ต. เมืองกาย อ. แม่แตง มีลักษณะการเลี้ยงแบบคอกปูน (เหมยซาน 1 ตัว)

13

ผลการวิจัย

อัตราการเจริญเติบโตสุกรพื้นเมืองที่ใช้ทดสอบในฟาร์ม นายดวงคำ มาลาจัน ต.เมืองกาย อ.แม่แตง อ.เชียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 103 วัน (กรัม/วัน)
			18/2/2560	3/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 103 วัน (กก.)	
1	0803	ผู้ต้อน	22.0	ตายน	-	-
2	0800	เมีย	24.0	73.0	49.0	476
3	0805	ผู้ต้อน	19.0	29.1	32.0	311
	เฉลี่ย		21.5	62.0	40.5	393

สุกรเหมยซาน

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 73 วัน (กรัม/วัน)
			18/3/2560	3/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 73 วัน (กก.)	
4	1103	ผู้ต้อน	31.0	71.3	40.3	552
5	1101	ผู้ต้อน	30.0	68.5	38.5	527
	เฉลี่ย		30.0	69.9	39.4	540

ฟาร์มนายดวงคำ มาลาจัน

15

ฟาร์มนายดวงคำ มาลาจัน

16

ผลการวิจัย

อัตราการเจริญเติบโตสุกร**หมอยขาว**ที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนายทวี ชัยเลิศ ค.เมืองก้าย อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

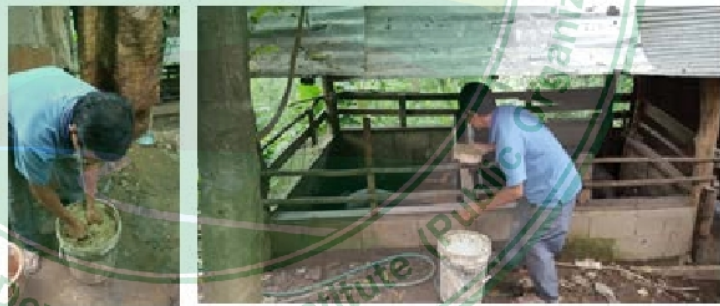
ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก 18/3/2560	น้ำหนัก 3/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	ADG ในช่วง 73 วัน (กรัม/วัน)
1	1404	เมีย	24.0	48.0	24.0	329*

อัตราการเจริญเติบโตสุกร**หมอยขาว**ที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนายประมวล กองตา ค.เมืองก้าย อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (18/3/2560)	น้ำหนัก 3/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก.)	ADG ในช่วง 73 วัน (กรัม/วัน)
1	1406	เมีย	27.0	75.0	48.0	658*

*อาหารที่ให้แตกต่างกัน

17

ฟาร์มนายฟาร์มนายทวี ชัยเลิศ

ฟาร์มนายประมวล กองตา

18

ผลการวิจัย

3. การทดสอบสุกรลูกผสมรุ่น F₃ ที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของการเลี้ยงและการจัดการบนพื้นที่สูง

นำสุกรทดสอบ เป็นสุกรสามสายพันธุ์ (หมยขาน:พื้นเมือง:ตุรอก) จำนวน 8 ตัว ขึ้นไปวันที่ 12 มกราคม 2560 มีจำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 2 ราย ได้แก่

- 1) นายเทพพนม เขตปราการไชย อายุ 27 ปีเลี้ยงสุกรแบบหันคอนกัธ
ใช้อาหารข้นเป็นแหล่งอาหารหลัก ยี่ห้อเบทาโกร และเพิ่มด้วยผักอินทรีย์ที่เหลือจากโครงการหลวงวัดจันทร์
- 2) นางบุญทิพย์ แคมพงหี อายุ 45 ปีเลี้ยงสุกรแบบสุกรหลุม ใช้อาหารเป็นผักหมักและผักสดที่เหลือจากศูนย์โครงการหลวงวัดจันทร์

19

อัตราการเจริญเติบโตสุกรที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนายเทพพนม เขตปราการไชย อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 105 วัน (กรัม/วัน)
			12/1/2560	27/4/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 105 วัน (กก.)	
1	S203	ผู้คอน	28.0	57.8	29.8	284
2	S202	เมีย	29.0	61.5	32.5	310
3	S205	เมีย	26.0	51.5	25.5	243
4	S012	เมีย	28.0	65.5	37.5	357
	เฉลี่ย		27.8	59.1	31.3	298

20

อัตราการเจริญเติบโตสุกรที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนางบุญทิพย์ แคนพงษ์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 105 วัน (กรัม/วัน)	หมายเหตุ
			12/1/2560	27/4/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 105 วัน (กก.)		
1	5205	ผู้ต้อน	28.0	64.32	36.3	346	
2	5208	เมีย	30.0	71.15	41.2	392	
3	5214	เมีย	25.0	64.32	39.4	375	
4	5200	เมีย	26.0	-	-	-	ป่วยตาย
	เฉลี่ย		27.3	66.6	38.6	371	

21

ฟาร์มนายเทพพนม เขตปראการไชย

ฟาร์มนางบุญทิพย์ แคนพงษ์

22

ผลการวิจัย

นำสุกรทดสอบ สุกรสามสายพันธุ์(หมอยานพันธุ์พื้นเมือง:สุรอก) จำนวน 8 ตัว มีจำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 2 ราย ได้แก่ มีรายชื่อ ดังนี้

- 1) นายอุตร การหงษ์ 142 ม.1 ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เขียงดาว จ.เขียงใหม่ มีลักษณะการเลี้ยงแบบหมูลุม
- 2) นายสุคำ ชัดหลง 51/1 ม.1 ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เขียงดาว จ.เขียงใหม่ มีลักษณะการเลี้ยงแบบหมูลุม

อัตราการเจริญเติบโตสุกรที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนายอุตร การหงษ์ ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เขียงดาว จ.เขียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 126 วัน (กรัม/วัน)
			28/1/2560	3/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 126 วัน(กก.)	
1	5407	ผู้ต้อน	26.0	75.5	49.9	599
2	5404	เมีย	25.5	55.5	30.0	440
3	5406	เมีย	19.5	53.3	33.9	423
4	5403	ผู้ต้อน	26.0	83.45	57.5	662
	เฉลี่ย		24.3	67.0	42.7	531

ผลการวิจัย

อัตราการเจริญเติบโตสุกรที่ใช้ทดสอบในฟาร์มนายสุคำ ชัดหลง ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เขียงดาว จ.เขียงใหม่

ลำดับที่	เบอร์	เพศ	น้ำหนัก (กก.)			ADG ในช่วง 126 วัน (กรัม/วัน)
			28/1/2560	6/6/2560	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น 126 วัน (กก.)	
1	5408	เมีย	30.5	73.07	44.6	596
2	5402	เมีย	24.0	67.5	43.5	536
3	5401	ผู้ต้อน	26.0	ตาย	-	-
4	5405	ผู้ต้อน	24.5	80.49	56.0	639
	เฉลี่ย		26.3	74.4	48.0	590

ฟาร์มเลี้ยงสุกรบนพื้นที่โครงการพัฒนาที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า

25

ลำดับ ที่	ตัวอย่าง	วัตถุประสงค์ (%)	เนื้อ (%)	เยื่อใย (%)	ไขมันรวม (%)	โปรตีน (%)	พลังงาน รวม (cal/g)
ฟาร์มเกษตรกรรมทุ่งข้าวทอง อ.เสด็จ จ. เชียงใหม่							
1	นายสุคำ จันทอง (อาหารผสมเอง)	28.45	2.29	3.97	2.03	3.8	1,210
2	นายสุคร ทรายหงษ์ (อาหารผสมเอง)	24.41	4.14	3.68	1.87	3.2	937
ฟาร์มเกษตรกรรมในพื้นที่โครงการหลวงเมืองงาม ตำบลชัย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่							
3	นายทวี ชัยเลิศ (อาหารผสมเอง)	12.52	1.96	3.40	0.71	1.2	487
4	นายประมวล คงคา (อาหารชั้น เนททาโกร)	90.38	10.43	16.12	6.62	11.3	3,834
5	นายประมวล คงคา (พืชเอง)	16.07	0.96	2.21	0.86	2.2	688
6	นายดวงคำ มาลาจัน (อาหารชั้น เนททาโกร)	91.00	9.19	7.91	5.10	11.4	3,728

สรุป

- สามารถปรับปรุงสุกรสายพันธุ์แท้และลูกผสม ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดี ทนต่อสภาพอากาศ อาหารที่มีโภชนะต่ำ
- การนำไปทดสอบสายพันธุ์ เกษตรกรมีความชอบสุกรลูกผสม 3 สายพันธุ์ มากกว่าสุกรสายพันธุ์แท้

27

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)

28